

Infonamiddag – Alles wat je moet weten over je pensioen en de pensioenhervorming

ABVV – Senioren regio Antwerpen

7 mei 2013

Greet van Gool

Schema

- Algemene informatie (incl. hervorming)
 - Soorten pensioenen
 - Toekenningsvoorwaarden
 - Berekening
 - Betalingsvoorwaarden
 - Betalingsmodaliteiten - Afhoudingen
- Andere voordelen voor gepensioneerden

1. Soorten pensioen

Onderscheid naargelang van:

- Pijler
- Stelsel
- Aard van het pensioen

1. Soorten pensioen

- Onderscheid naargelang van **pijler**:
 - Eerste pijler: wettelijke pensioenen (sociale zekerheid)
 - Tweede pijler: aanvullende pensioenen (werkgever / bedrijfssector)
 - Derde pijler: pensioensparen – andere individuele verzekeringen
 - Sociaal vangnet: Inkomensgarantie voor ouderen (sociale bijstand)

1. Soorten pensioen

- Onderscheid naargelang van **stelsel**:
 - Regeling voor werknemers
 - Arbeiders, bedienden, mijnwerkers, zeevarenden, journalisten, vliegend personeel
 - Rijksdienst voor Pensioenen (RVP)
 - Regeling voor zelfstandigen
 - Zelfstandigen, helpers, meewerkende echtgenoten
 - Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen voor zelfstandigen (RSVZ)
 - Regeling voor ambtenaren
 - Vast benoemd personeel van de overheid (Vlaams, federaal, lokaal)
 - Pensioendienst van de Overheidssector (PDOS)

1. Soorten pensioen

- Daarnaast: kleinere stelsels
 - Bijv. Dienst Overzeese sociale zekerheid (DOSZ)
 - Bijv. Lokale besturen (provincie, gemeente, ...)

1. Soorten pensioen

- Onderscheid naargelang van **aard** van het pensioen:
 - Rustpensioen: voor de eigen loopbaan als werknemer, zelfstandige, ambtenaar
 - Overlevingspensioen: op basis van de loopbaan van de overleden echtgenoot
 - Pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot: op basis van de loopbaan van de ex-echtgenoot of ex-echtgenote tijdens de huwelijksperiode

1. Soorten pensioen

- Aandachtspunten
 - Rustpensioen
 - Gevolgen eenheidsstatuut arbeiders – bedienden?
 - Naar één pensioen?
 - Overlevingspensioen
 - Enkel in geval van huwelijk
 - Onderzoek uitbreiding bij wettelijk samenwonen
 - Pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot
 - Enkel in geval van huwelijk
 - Geldt niet in de openbare sector (wel verdeling van overlevingspensioen tussen echtgenoten)

2. Toekenningsvoorwaarden

- Pensioenaanvraag
- Pensioenleeftijd
- Andere voorwaarden
- Bewijs van de beroepsloopbaan

2. Toekenningvoorwaarden: Pensioenaanvraag

- Verplicht?
 - Neen indien pensioen op wettelijke leeftijd (=ambtshalve onderzoek)
 - Ja indien vervroegd pensioen (vanaf 60 / 62 jaar)
 - Bij overlijden: neen indien echtgenoot reeds rustpensioen had / dossier in onderzoek was
- Waar indienen?
 - Gemeentebestuur van de woonplaats (Antwerpen: districtshuis)
 - Rechtstreeks bij RVP of RSVZ (hoofdkantoor, gewestelijke kantoren, zitdagen, pensioenpunten)
 - Via internet: www.pensioenaanvraag.be
- Wanneer indienen?
 - Eén jaar voor gekozen ingangsdatum
 - Bij overlijden: binnen jaar na overlijden -> terugwerkende kracht

2. Toekenningvoorwaarden: Pensioenleeftijd

- Wettelijke leeftijd rustpensioen: sinds 1 januari 2009: gelijk M en V: 65 jaar
- Wettelijke leeftijd overlevingspensioen: 45 jaar, tenzij overlevende echtgenoot
 - kind ten laste heeft
 - ten minste 66 % arbeidsongeschikt is
- Wettelijke leeftijd pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot: sinds 1 januari 2009: gelijk M en V: 65 jaar

2. Toekenningvoorwaarden: Pensioenleeftijd

- Vervroegd rustpensioen;
 - Tot 31/12/2012: mogelijk vanaf 60 jaar mits loopbaan van ten minste 35 jaar bewezen is en (bij zelfstandigen) mits vermindering wegens vervroeging
 - Vanaf 01/01/2016: mogelijk vanaf 62 jaar mits loopbaan van ten minste 40 jaar bewezen is
 - Periode 01/01/2013-31/12/2015: overgangperiode

2. Toekenningsvoorwaarden: Pensioenleeftijd

Datum	Minimumleeftijd	Loopbaanvoorwaarde	Uitzonderingen lange loopbanen
2012	60 jaar	35 jaar	/
2013	60,5 jaar	38 jaar	60 jaar, bij loopbaan van 40 jaar
2014	61 jaar	39 jaar	60 jaar, bij loopbaan van 40 jaar
2015	61,5 jaar	40 jaar	60 jaar, bij loopbaan van 41 jaar
vanaf 2016	62 jaar	40 jaar	60 jaar, bij loopbaan van 42 jaar 61 jaar, bij loopbaan van 41 jaar

2. Toekenningsvoorwaarden: Pensioenleeftijd

- Aandachtspunten

- Loopbaanvoorwaarde: Alle tijdvakken komen in aanmerking, dus ook periodes uit het buitenland en ook gelijkgestelde periodes zoals ziekte, brugpensioen, werkloosheid, enz.
- Behoud van het recht indien op bepaald ogenblik voldaan aan de leeftijds- en loopbaanvoorwaarden om met vervroegd pensioen te gaan
- Bijzondere maatregelen voor bijna gepensioneerden: indien geboren vóór 1 januari 1956: vervroegd pensioen mogelijk ten vroegste op 62 jaar en mits een loopbaan van 37 jaar.

2. Toekenningsvoorwaarden: Andere voorwaarden

- Rustpensioen: geen
- Overlevingspensioen: ten minste 1 jaar huwelijk tenzij
 - uit het huwelijk wettig of gewettigd kind geboren is
 - er op het ogenblik van overlijden een kind ten laste was
 - overlijden gevolg is van ongeval of veroorzaakt werd door beroepsziekte
- Pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot:
 - niet van ouderlijk gezag vervallen verklaard zijn
 - niet veroordeeld zijn om echtgenoot naar het leven te hebben gestaan
 - geen aanspraak kunnen maken op overlevingspensioen uit vorig huwelijk
 - niet opnieuw gehuwd zijn

2. Toekenningsvoorwaarden: Bewijs van de beroepsloopbaan

- Komen in aanmerking:
 - Perodes effectieve tewerkstelling
 - Gelijkgestelde periodes: studie, militaire dienst, ziekte of invaliditeit, voorlopige hechtenis, brugpensioen, werkloosheid
- Overlevingspensioen: Loopbaan overleden echtgenoot van 1 januari jaar 20ste verjaardag tot 31 december jaar voorafgaand aan overlijden
- Pensioen van uit de echt gescheiden echtgenoot: loopbaan ex-echtgenoot vanaf huwelijk tot en met datum echtscheiding

2. Toekenningsvoorwaarden: Bewijs van de beroepsloopbaan

- Aandachtspunten:
 - Gegevens over loopbaan als werknemer opvragen via MyPension:
<http://www.onprvp.fgov.be/nl/about/paginas/mypension.aspx>
 - Gegevens over loopbaan als werknemer opvragen telefonisch: op het gratis nummer 1765 (enkel vanuit België)
 - Toezending door RVP van globaal loopbaanoverzicht naar alle werknemers in het jaar waarin ze respectievelijk 30, 35, 40, 45 en 50 jaar worden

3. Berekening

- Berekening gebeurt op basis van:
 - Beroepsloopbaan
 - Lonen (werkelijke, fictieve)
 - Gezinstoestand
 - Eventuele aanpassing: het minimumpensioen
 - Eventuele aanpassing: minimumrecht per loopbaanjaar
 - Eventueel: pensioenbonus

3. Berekening: Loopbaan

- Loopbaan wordt uitgedrukt door een breuk:
 - Noemer = 45 voor M en V
 - Teller = periode van effectieve en gelijkgestelde tewerkstelling (studie, legerdienst, ziekte, brugpensioen, werkloosheid, ziekte), met een maximum van 45
 - Bij overschrijding binnen 1 stelsel: periodes met minste pensioenopbrengst vallen weg
 - Bij overschrijding buiten 1 stelsel: eenheid van loopbaan

3. Berekening: Loopbaan

- Aandachtspunten:
 - Einde loopbaan
 - Nu 31 december van jaar voorafgaand aan pensioen
 - Toekomst: geleidelijk aan in rekening brengen van laatste beroepsmaanden
 - Gelijkgestelde periodes
 - Nu: komen alle in aanmerking
 - Toekomst: periodes van vrijwillige werkonderbreking (uitz.: gemotiveerde tijdskrediet en de thematische verloven) tellen nog voor een maximum één jaar mee in de pensioenberekening

3. Berekening: Loopbaan

- Aandachtspunten:
 - Eenheid van loopbaan:
 - Nu: bij overschrijding weglaten van overtollige jaren eerst zelfstandige, dan werknemer, dan ambtenaar
 - Toekomst: geleidelijke afschaffing grens 45 jaar (start: voordeligste jaren – later tellen ook jaren boven 45 mee)

3. Berekening: Lonen

- Perodes van effectieve tewerkstelling:
 - Basis: werkelijk verdiende bruto loon (incl. premies zoals eindejaarspremie en anciënniteitspremie, enkel vakantiegeld)
 - Aanpassing aan levensduurte: herwaarderingscoëfficiënt
 - Plafond
 - Vermenigvuldiging met 60% of 75 % naargelang van gezinstoestand (alleenstaande / gezinspensioen)

3. Berekening: Lonen

- Gelijkgestelde periodes:
 - Tot 1967: forfaitair loon
 - Vanaf 1968: berekening op basis van gemiddeld loon van refertejaar (loon dat men ontving kort voordat men in de gelijkgestelde periode terechtkwam)

3. Berekening: Lonen

- Aandachtspunten

- Minder gunstige berekening voor sommige gelijkgestelde periodes:

- Welke?

- Derde vergoedingsperiode van de werkloosheid (langdurige werkloosheid)
 - Stelsel van werkloosheid met bedrijfstoelage (brugpensioen)
 - Pseudo-brugpensioen (Canada Dry)
 - Landingsbanen (een specifiek stelsel van arbeidstijdvermindering voor oudere werknemers)

- Welk loon?

- Op basis van het gewaarborgd minimumjaarloon (1 december 2012: 22.189,36 EUR)

3. Berekening: Lonen

- Aandachtspunten

- Minder gunstige berekening voor sommige gelijkgestelde periodes:

- Uitzondering?

- Bepaalde stelsels van werkloosheid met bedrijfstoelage (SWT – het vroegere brugpensioen) voor de periodes vanaf 1 januari 2012 : oude berekeningsregels blijven van toepassing voor wie jonger is dan 60
 - Werknemers die vóór 28 november 2011 ontslagen of in opzeg geplaatst werden met het oog op SWT
 - Werknemers die zich op 28 november 2011 in een periode van SWT bevonden, van gehele of gedeeltelijke vrijwillige loopbaanonderbreking, van halftijds of 1/5 tijdskrediet voor 50+

3. Berekening: Lonen

- Aandachtspunten

- Minder gunstige berekening voor sommige gelijkgestelde periodes:

- Uitzondering?

- Werknemers die loopbaanonderbreking of tijdskrediet hebben aangevraagd

- » én de werkgever heeft de schriftelijke kennisgeving van de werknemer ontvangen vóór 28 november 2011

- » én de ontvangstdatum op het formulier van het bevoegde werkloosheidskantoor van de RVA bewijst dat de aanvraag ontvangen werd vóór 2 maart 2012

- » én de periode van onderbreking is vóór 3 april 2012 begonnen

3. Berekening: Lonen

- Aandachtspunten

- Loonplafond: gedifferentieerde bedragen sinds 01/01/2007

- Normale bedrag: 2012: 51.092,44 €

- Lager bedrag

- Voor welke periodes?

- » Fictieve lonen die betrekking hebben op gelijkgestelde periodes vanaf 58 jaar: volledige werkloosheid en vrijwillige inactiviteit (voltijds brugpensioen, voltijdse loopbaanonderbreking, voltijds tijdskrediet

- Welk bedrag?

- » 2012: 50.585,52 €

3. Berekening: Gezinstoestand

- Gezinspensioen:
 - Coëfficiënt 75 %
 - Voorwaarde:
 - Gehuwd zijn
 - Echtgenoot: geen eigen pensioen
 - Echtgenoot: stopzetting elke niet-toegelaten beroepsactiviteit
 - Echtgenoot: geen vervangingsinkomen (bijv. werkloosheid, ziekte- of invaliditeitsuitkering)
- Pensioen als alleenstaande:
 - Coëfficiënt 60 %
 - Andere gevallen

3. Berekening: Gezinstoestand

- Aandachtspunten
 - Gezinspensioen:
 - Enkel bij huwelijk
 - Toekomst? Ook bij wettelijk samenwonen: onderzoek

3. Berekening: Minimumpensioenen

- Regeling sinds 01/01/2006 (Generatiepact)
- “Zuiver” minimumpensioenen - Streng criterium:
 - Voorwaarde: ten minste 2/3de van een volledige loopbaan als werknemer en in elk kalenderjaar tewerkstelling van 208 VTE
 - Berekening: bedrag gewaarborgd minimum voor een volledige werknemersloopbaan vermenigvuldigen met loopbaanbreuk werknemer
 - Bedragen
 - Gezin: 16.636,77 €
 - Alleenstaande: 13.313,61 €

3. Berekening: Minimumpensioenen

- Regeling sinds 01/01/2006 (Generatiepact)
- “Zuiver” minimumpensioenen - Soepel criterium:
 - Voorwaarde: ten minste 2/3de van een volledige loopbaan als werknemer en in elk kalenderjaar tewerkstelling van 156 VTE
 - Berekening: bedrag gewaarborgd minimum voor een volledige werknemersloopbaan vermenigvuldigen met samengedrukte loopbaanbreuk werknemer (= som van alle VTE arbeidsdagen en gelijkgestelde dagen delen door 312)
 - Bedragen
 - Gezin: 16.636,77 €
 - Alleenstaande: 13.313,61 €

3. Berekening: Minimumpensioenen

- Regeling sinds 01/01/2006 (Generatiepact)
- “Gemengd” minimumpensioenen– streng criterium:
 - Voorwaarde: ten minste 2/3de van een volledige loopbaan als werknemer en als zelfstandige samen en in elk kalenderjaar tewerkstelling van 208 VTE
 - Berekening: bedrag gemengd minimumpensioenen voor een volledige loopbaan vermenigvuldigen met toekenningsbreuk in de werknemersregeling
 - Bedragen
 - Gezin: 14.599,38 €
 - Alleenstaande: 11.221,17 €

3. Berekening: Minimumpensioenen

- Regeling sinds 01/01/2006 (Generatiepact)
- “Gemengd” minimumpensioen–soepel criterium:
 - Voorwaarde: ten minste 2/3de van een volledige loopbaan als werknemer en als zelfstandige samen en in elk kalenderjaar tewerkstelling van 156 VTE
 - Berekening: bedrag gemengd minimumpensioen voor een volledige loopbaan vermenigvuldigen met samengedrukte toekenningsbreuk in de werknemersregeling
 - Bedragen
 - Gezin: 14.599,38 €
 - Alleenstaande: 11.221,17 €

3. Berekening: Minimumrecht per loopbaanjaar

- Voorwaarde:
 - Ten minste loopbaan als werknemer van 15 kalenderjaren waarbij elk jaar moet voldoen aan een minimum van één derde van een voltijdse betrekking.
- Bedrag
 - 22.189,36 €

3. Berekening: Pensioenbonus

- Voorwaarden:
 - Ingang pensioen ten vroegste 01/01/2007 - ten laatste 01/12/2013
 - Leeftijd 62 jaar of beroepsloopbaan 44 jaar
 - Men blijft verder werken
 - Voor periodes vanaf 01/01/2006
- Referteperiode:
 - Vanaf 1 januari van het jaar waarin men 62 jaar wordt of 44ste kalenderjaar van loopbaan begint
 - Tot de laatste dag van maand voorafgaand aan maand waarin pensioen ingaat, en uiterlijk de laatste dag van de maand waarin men 65 jaar wordt.

3. Berekening: Pensioenbonus

- **Bedrag:**
 - Werknemers: 2,2082 € /dag
- **Betaling:**
 - Komt bovenop maandelijks pensioen
 - Evolueert op dezelfde wijze als pensioen (indexaanpassingen)
 - Is onderhevig aan dezelfde inhoudingen als pensioen (zie verder)
- **Bij overlijden:**
 - Bonus toegekend aan overleden echtgenoot komt bovenop overlevingspensioen langstlevende echtgenoot

3. Berekening: Pensioenbonus

- Aandachtspunten:
 - Nieuwe regeling vanaf 01/01/2014:
 - Pensioenbonus wordt opgebouwd vanaf het 1e jaar volgend op de vroegst mogelijke datum van pensionering
 - Forfaitair bedrag stijgt naarmate men langer aan de slag blijft.

4. Betalingsvoorwaarden

- Principes:
 - Geen sociale vergoeding genieten
 - Geen beroepsactiviteit uitoefenen
- Uitzonderingen
 - Overlevingspensioen en sociale vergoeding
 - Uitoefenen activiteit mits beperken van inkomsten

4. Betalingsvoorwaarden – Sociale vergoeding

- Welke?
 - Vergoeding wegens onvrijwillige werkloosheid
 - Vergoeding wegens vermindering arbeidstijd loopbaanonderbreking, tijdskrediet
 - Brugpensioen
 - Vergoeding wegens ziekte of invaliditeitsuitkering
- Uitzondering
 - Cumulatie overlevingspensioen met sociale vergoeding
 - Gedurende maximaal 12 maanden en tot men rustpensioen krijgt
 - Overlevingspensioen wordt beperkt tot basisbedrag IGO

4. Betalingsvoorwaarden – Uitoefening activiteit

- Uitoefening beroepsbezigheid kan mits
 - Voorafgaande verklaring (tenzij 65 jaar)
 - Beperking van de beroepsinkomsten
- Grenzen verschillen
 - Jaar van uitoefening van activiteit
 - Aard van de beroepsactiviteit
 - Leeftijd
 - Aard van het pensioen
 - Eventuele kinderlast
 - Ingangsdatum van het pensioen

4. Betalingsvoorwaarden – Uitoefening activiteit

Rustpensioen of rust-en overlevingspensioen

Aard van de uitgeoefende
bezigheid

Jonger dan de wettelijke
pensioenleeftijd

Vanaf de wettelijke
pensioenleeftijd

zonder kind
ten laste

met kind ten
laste

zonder kind
ten laste

met kind ten
laste

a) werknemer (incl.
mandaat, ambt, post) -
bruto

€ 7.421,57

€ 11.132,37

€ 21.436,50

€ 26.075,00

b) zelfstandige of helper -
netto

€ 5.937,26

€ 8.905,89

€ 17.149,19

€ 20.859,98

c) werknemer +
zelfstandige (gelijktijdig of
achtereenvolgend) - 80%
bruto + netto

€ 5.937,26

€ 8.905,89

€ 17.149,19

€ 20.859,98

4. Betalingsvoorwaarden – Uitoefening activiteit

Uitsluitend overlevingspensioen

Aard van de uitgeoefende bezigheid	Voor 65 jaar		Vanaf 65 jaar	
	zonder kind ten laste	met kind ten laste	zonder kind ten laste	met kind ten laste
a) werknemer (incl. mandaat, ambt, post) - bruto	€ 17.280,00	€ 21.600,00	€ 21.436,50	€ 26.075,00
b) zelfstandige of helper - netto	€ 13.824,00	€ 17.280,00	€ 17.149,19	€ 20.859,98
c) werknemer + zelfstandige (gelijktijdig of achtereenvolgend) - 80% bruto + netto	€ 13.824,00	€ 17.280,00	€ 17.149,19	€ 20.859,98

4. Betalingsvoorwaarden – Uitoefening activiteit

- Bij overschrijding: pensioen wordt verminderd of geschorst voor het jaar van overschrijding
 - Overschrijding < 15 %: vermindering pensioenbedrag met zelfde percentage
 - Overschrijding \geq 15 %: betaling pensioen wordt volledig geschorst
 - Overschrijding door echtgenoot gerechtigde gezinpensioen: omzetting naar pensioen alleenstaande

4. Betalingsvoorwaarden

- Aandachtspunten: Nieuwe regeling vanaf 2013
 - Onbeperkt bijverdienen voor 65-plussers met loopbaan van minstens 42 loopbaan jaren
 - Versoepeling voor gepensioneerden met loopbaan < 42 jaar of jonger dan 65 jaar:
 - Proportionele vermindering tot overschrijding van grensbedrag met minder dan 25%
 - Indexering van de inkomstengrenzen
 - Administratieve vereenvoudigingen
 - Voortaan slechts 1 grens (voordeligste) voor bepaald kalenderjaar (uitzondering: 65 jaar)
 - Harmonisering begrippenkader en toepassing fiscaal criterium
 - Schrapping van de aangifteplicht

5. Betalingsmodaliteiten

- Door wie?
 - RVP voor werknemers en zelfstandigen
- Hoe?
 - Op zichtrekening
 - Uitzondering: postassignatie
- Afhoudingen?
 - ZIV-bijdrage:
 - 3,55 % indien pensioen > 1.675,59€ (gezin)
 - 3,55 % indien pensioen > 1.413,84 € (alleenstaande)
 - Solidariteitsbijdrage
 - 2.212,18 € voor alleenstaanden
 - 2.648,57 € voor gepensioneerden met gezinslast
 - Bedrijfsvoorheffing

Andere voordelen

- Inkomensgarantie voor ouderen
- Tegemoetkomingen aan personen met een handicap
- Sociale en fiscale voordelen

Informatie

- Rijksdienst voor Pensioenen
 - Zuidertoren, 1060 Brussel
 - Antwerpen: Sint-Katelijnevest 54/7 ((5de verdieping)
 - Zitdagen
 - Gratis nummer: 1765

Informatie

- Greet van Gool
 - Nieuwdreef 127 bus 28, 2170 Merksem
 - greet@greetvangool.be
 - www.greetvangool.be

